

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vseh dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

Naročnina listu:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petivrstice; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 150

Maribor, dne 27. decembra 1909.

Letnik I.

Našim „modernim“ za klobuk

Cankar se je zganil. H kritiki v „Dom in Svetu“, ki ga je sentimentalno zaskrbel, bi dodali še par misli. Zlasti je treba naglasiti, da brez kritike ni napredka. Tudi ima prava, dobra, fina, a vendar krepka kritika ta važni pomen, da obvaruje mladino pred napačnimi vzori. Zato pozdravljamo odkritosrečno začujo kritiko gospoda dr. L. L. o Cankarju. Naj se pojmi ščitijo! Opozoriti hočemo na nekatere slabosti modernizma Cankarjeve struje.

Glavni znak cankarjanstva je neki napačni demokratizem. Iz slovstva so prenesli ta demokratizem tudi v politiko; znanstvenega temelja pa si še niso zgradili. Če študiraš „Naše zapiske“, ne zasledeš nikakšnega sestava te novodobne struje. Njen socialno-demokratski naslov je le prvi del firme brez dostavka, ki bi moral naznačiti značaj družbe.

Potrebno je, analizirati tendence te nove struje. Zdi se nam, da je zajemala svoje prve ideje iz otokrinškega življenja. Toda: „Daleč, daleč so plavine, daleč Save je tek.“ Nova struja je vkljub svojemu „demokratizmu“ popolnoma izgubila vsako vez organske solidarnosti s slovenskim narodom. Pač pa ji je lastno neko veselje nad vagabundstvom, proletarstvom, potepuštvo, „candranjem“ itd.

Cankar z vso svojo gardo malikuje pred pocestnim potepuhtom in ga ovija v mistične oblake, namesto da bi mu pomolil pod nos paragrafe kazenskega zakonika. Epigoni grede seveda še dalje; tako daleč se je cankarjanstvo že zajelo, da srečamo med mladino žive karikature moderne struje. Ali bo to narodu v srečo?

Tudi mednarodna hoče biti ta struja. Seveda, za genije so domovinske meje preozke! Da so se ti „mednarodnjaki“ res podali na svetovni književni trg, pričajo tudi imena njihovih junakov: same Ele in Nele, Ahmedi in Omeri, Aleksandri, Klandri in Candri. — Esperanto se nam obeta!

Psihološko dno cankarjanstva pa sta mehkužnost in — ljubi „jaz.“ Slednjemu so pripravljene žrtvovati svojo domovino. Brezspolni, breztradicionalni, brezdomovinski individuum, nivelirana enakost — tudi v javnem pravu, — to je jedro tega napačnega demokratizma, ki si prisvaja ob enem monopol misli in patentirano svobodo.

Prave modroslovne podlage si struja ne skuša ustvariti. Zato pa nosi v sebi kal smrti. Moč S. L. S. je v njeni krščanski modroslovni podlagi. Ta podlaga je zagotovilo njene bodočnosti; ta načela nam morajo biti merodajna v politiki, bodisi v narodni, v državljanski, ali pa v cerkveni. Krščansko modroslovje pa odločno zameta idejo — nivelirane enakosti v javnem pravu, ker je ta enakost nasproti-nabožnim uredbam, zlasti pa cerkveni hierarhiji. Dokler je potrebna vzgoja, toliko časa so potrebni vzgojitelji — posameznikov, narodov, držav. Demokratizma organizacija, ki bi si lastila pravico do cerkvenih naredb, bi stala na napačni podlagi. Je čisto gotovo; v tem oziru je stališče tržaške „Zarje“ popolnoma pravilno. Toda zgodovina nas uči, da so se cerkveni dostojanstveniki dostikrat potegovali — mesto za sveto stvar, za druge, popolnoma necerkvene namene. Tega „Zarja“ ne bo mogla utajiti. Bodimo iskreni! Apostola Slovanov, sv. Ciril in Metod, sta morala mnogo gorja pretrpeti za dobro stvar od visokih cerkvenih dostojanstvenikov. To je zgodovinsko dejstvo. Slovanske liturgije sv. Ciril in Metod nista smatrala za bagatelo, temuč branila sta jo nasproti nepoklicanim činiteljem, in sv. stolica je odobrila njiju delo. Ali sta morda hrepenela po „popularnosti“? — Isto zagovarjati pa je dovoljeno vsakemu katolik, dokler stvari ne uredi sveta stolica sama, ker vsakemu je dana: in dubius libertas. Te svobode se lahko poslužuje tudi „Zarja“, dokler ne krši pozitivnih cerkvenih odredb kompetentne oblasti. Menimo pa, da nam velewa naša narodnost, posluževati se one svobode, ki je koristna našemu narodu. Svoboda v dvomljivih stvareh še nikakor ni — modernizem.

Ne iščimo modernizma tam, kjer ga ni, marveč tam, kjer je, tam se zaježimo proti njemu. — Uppam, da sem zgoraj zadosti jasno označil, odkod prihaja imenovani modernizem tudi v naše vrste. — Zlasti pa se varujmo — satire. „Satira“ vam je geslo ljudij, ki se jim ne ljubi dela. Toda le v vnetem, neumornem, nesebičnem delu za slovensko ljudstvo se krešejo iskre velike ljubezni in velike bodočnosti: čez meje slovenskega ljudstva nam ni treba segati; tudi boj, ki ga borimo nasproti najširši javnosti, mora koristiti v prvi vrsti našemu narodu, ker ta nam mora biti najprej pri sreči. Le tako bo

imelo naše delo dovolj konkretno, trdno in stalno veljavo.

Veljava S. L. S. ne potrebuje milostnega priznanja. Ljudstvo se je zavedlo samega sebe — in čast onim, ki so ga vzbudili. Če sodimo po sedanjih razmerah, možamo reči: krščansko-socialna organizacija med Slovenci ne bo več zaspala tako zlepa. Najprej ne smemo prezreti dela naših akademskih društev. Naši katoliški akademiki postanejo čvrsti organizatorji in naj se zgodi, kar hoče. Vsak izmed njih bo čutil dolžnost, delati po vzorih, ki jih spoštuje, čeprav proti silnemu nasprotniku. Treba je zavesti, da dokler bo še vsaj eden izmed onih, ki se vzgajajo v naših akademskih društvih, toliko časa je razpad krščansko-socialne organizacije med Slovenci — izključen! Pasti mora prej — zadnji.

Dotični gospod, ki piše članke o modernizmu v tržaški „Zarji“, gotovo ni vzrastel v naši organizaciji in se ni dovolj vanjo vživel, ker sicer bi moral z nami vred reči z zavednostjo rimskega državljana: državljan slovenske krščanske organizacije sem! —

Kar se tiče rimskega zavoda dell' Anima, ni stvar popolnoma takšna, kot jo popisuje „Zarja.“ Saj je izšla pred nekaj dnevi knjiga z naslovom: Zavod dell' Anima, nemška narodna cerkev v Rimu. Zakaj se neki imenuje — nemška „Nationalkirche“? Morda iz same prijaznosti do Slovanov?

Iščimo tedaj moderniste tam, kjer so. Svoj izvor imajo na leposlovnem polju. Za „šport“ so ob enem socialisti. Teh se moramo varovati in prav je, da se na to opozori. Obvarujemo se jih pa na ta način, da se uglobovimo v svoja krščanska načela in da poglobimo svoje versko življenje. Sam lov za modernizmom ni umesten, kajti v dvomu je treba soditi vedno milejše.

Priznamo pa, da je napačno, če se kak katoliški duhovnik družijo z našimi odločnimi nasprotniki, recimo ob počenih glasovih „Ljubljanskega Zvona“, ali pa v družbi sv. Cirila in Metoda itd.

Zlasti blizu je za nas nevarnost in to povdarjamo: na leposlovnem polju; tu se zaida lahko najprej na napačna pota. Tudi tu je treba ločitve; kajti želeli si moramo krepkih moških značajev, zdravega berila, očiščujoče umetnosti — kaznovanih zločinov in strahu — v usmili. —č.

PODLISTEK.

V božični noči.

Ali ste videli v božičnih praznikih otroke z hudem mrazu prositi po cestah milodarov?

Skoraj polovinska je njih oblička, okoli vratu imajo ovito kako staro cunjo, in sučejo se pred vašimi nogami in jecljajo naučene besede.

Tudi vas zebe in se podvivate priti v gorko sobo, in zato se jezite nad beraškimi dečki, ki tekajo pred vami. Ubogi mali so v resnici vredni usmiljenja.

O takem dečku hočem vam pripovedovati; ne ravno o takem, katerega pošljejo že prosjačit, ko je še zelo majhen, šest let star, mogoče še manj; temveč o takem, katerega bi postali gotovo čez eno, čez dve leti.

Bilo je zjutraj na vse zgodaj. V vlažnem, in mrzlem kotu kleti se je zbudil. Njegova suknjica je bila tenka, od mraza se je tresel; v kotu na omari sedeč je bil zadovoljen, opazovati iz dolgega časa sapa, kako je puhtela iz ust.

Toda bil je grozno lačen — in ure so minevale — in stopal je vedno k postelji, na kateri je ležala njegova bolna mati; tenka je bila sramnica, mesto vzglavja je imela pod glavo culo cunj.

Kakšna usoda jo je pripeljala semkaj? Bržkone je prišla z dečkom iz drugega mesta in nenadoma obolela. Praznik je pred durmi, zato so ostali stanovalci kleti odšli; le daleč v kotu stoka, mučena od protina, 80letna žena; nekdanj je služila za varuhinjo otrok, zdaj je osamljeno umirala; ječala je

in mrmrala in zmerjala je dečka, tako da se je ta bal, ji blizu priti.

Pijače si je preskrbel v veži, toda kake skorjice ni mogel dobiti nikjer; in vedno je stopal k postelji, na kateri je ležala mati, da bi jo zbujal. Tako tesno mu je bilo pri sreči v tem mraku; že davnaj se je zmračilo; luči niso prižgali.

Otipal je obraz materi in čutil se je, da se ni nič premaknil in bil mrzel kot stena. Kako mrzlo je tuka, si je mislil, ko je držal roko na rami mrliča. . . . Nato je sopal v prste, da bi jih ogrel, a ko je našel na postelji svojo čepico, odšel je tiptaj in potihoma iz kleti.

Ze poprej bi šel rad, toda bal se je velikega psa na stopnicah, ki je lajal ves dan pri sosedovih vratih. Zdaj ni bilo psa nič več tuka. In deček je smuknil na ulico.

O Bog, kako mesto! Kaj takega ni še videl, odkar živi.

Kako temna je bila noč v onem kraju, odkoder je prišel, vso ulico je razsvetljevala ena sama svetilka. Nizke lesene kočje zapirajo z zapahi; ko se le prične mračiti, ni nobenega več na cesti, vsi se pozapro v hiše in le psi se zbirajo, na stotine, na ti-soče, tulijo in lajajo vso dolgo noč.

Zato je pa bilo tam tako gorko in dali so mu jesti. A tuka . . . O Bog, da bi imel le skorjico kruha, da bi utolažil glad!

Kako tuka vse navskriž miglja in ropota! Toliko luči in toliko ljudi, konj in vozov in mraza!

Iz nozdrvi razdraženih konj leti sapa in zmruže v zraku, podkove tolčejo skozi mehak sneg ob kamenje. In ljudje se tako sujejo in . . . Bog! kako rad bi jedel, četudi bi imel le majhen kosček! In naenkrat ga začno boleti prstki, tako hudo.

In zopet druga cesta; ah, kako široka! Tuka ga gotovo pohodijo. Kako vsi vpijejo, tekajo, vozijo. In luč, toliko luči! Kaj je to? Ah, kako veliko steklo! A za steklom soba! In v sobi drevo notri do stropa — to je božično drevesce z mnogimi zlatimi papirčki in jabolki!

Pod drevescem ležijo pernice in majhni konjički. Po sobi tekajo otroci, čisto in čedno opravljeno . . . in smeji se in igrajo in jedo in pijejo.

Tu — dekletce pleše z dečkom, kako lepa deklica! Tudi godba igra, skozi steklo jo sliši. Ubogi deček vidi vse to, čudi se in smeja.

Zdaj ga pa začno boleti prstki na nogah in ročice so postale popolnoma rudeče, prstki se nič več ne upogibajo in bolijo ga pri pregibanju. Tedaj pa prične deček na vso moč jokati in odbeži dalje. Skozi neko drugo šipo vidi zopet sobo, polno božičnih drevesc; po mizah ležijo potice vseh vrst: mandelnove, rudeče, rumene pogače; zraven pa se de štiri bogato olišpane gospe — vsakemu, ki pride, dajo potice in vrata se odpirajo vedno, s ceste prihaja notri mnogo, mnogo gospode!

Mali se priplazi do vrat, odpre, vstopi v sobo. Hu! Kako ga ozmirjajo, mu migajo, naj odide. Ena od dam stopi hitro k njemu, potisne mu v ročico kopejko in mu odpre vrata na cesto.

Kako se mali ustraši. Kopejka se strklja po stopnicah: vsaj ne more prstkov skrečiti, da bi jo obdržal.

Hitro, hitro odbeži naprej — kam, tega sam ne ve. In on teče, teče in sope v ročice. Toda kaj je to? Ljudje stoje in se dregajo: na oknu za steklom so postavljene tri male punice, v rudečih in zelenih oblačilih in prav kakor žive.

Star možic sedi na stolu in giba z roko, ka-

Pridobivajte nove naročnike!

Politični pregled.

Jugoslovanski minister.

Kakor povsod, tako se je tudi v tem oziru pokazalo, kako malo razumejo ljudje, ki niso imeli nikdar nobenega stika z našim narodom, njegove potrebe. Vsi vemo, da se je šlo v prestalem parlamentarnem boju tudi za to, da se tudi Jugoslovanom pripori vpliv na državno upravo, in sicer odločilen vpliv, ki bi našel svoj izraz v posesti kaknega ministrskega mesta. Kako slabo vlogo je igral v tem boju Plojev klub, je celemu slovanskemu svetu znano. Ni iskal, da bi našel zadovoljstvo slovanskih narodov, pač pa je žel priznanje vlade in nemških strank. Slovenski liberalci in hrvaški poslanci so bili največja zavora za izpolnitev dalekosežnih stremeljenj slovanske obstrukcije.

Zato se ne smemo čuditi, da so Plojevci tudi glede vprašanja jugoslovanskega ministra zavzemali stališče, ki se popolnoma krije s stališčem vlade in Nemcev. Vlada je voljna, dati Jugoslovanom ministra, a samo ministra-krajana. Toda, in to zamolčijo liberalci slovanskemu ljudstvu, ta minister-krajan bi imel delokrog, omejen samo na Dalmacijo, ali k večjemu še na Primorsko. S tem bi se neolentes volentes zadovoljili tudi Nemci, in njihovo zadnje protestiranje se ne obrača toliko proti jugoslovanskemu ministru, kakor pa proti temu, da bi se njegov delokrog razširil tudi na Kranjsko, Štajersko in Koroško. To vse ve Plojev klub prav dobro, a vkljub temu se še vedno zavzema za ministra-krajana, ki bi bil za Slovence brez pomena in nazadnje tudi Dalmaciji ne bi veliko našnil. Mesto bi bilo mastna sinekura za politike Plojevega kalibra, za narod pa brez vsakega pomena.

Recimo, da bi dr. Šusteršič ravnal takó, kaj bi se mu vse očitalo?

In na kaj je delal v zadnjem parlamentarnem boju dr. Šusteršič, ta glasoviti izdajalec slovanskega ljudstva? Njegovo stremljenje je bilo, da pripori Jugoslovanom res vpliv na upravo, da doseže resortno ministrstvo, če le mogoče, poljedelsko. Največje sovražnike je našel v svojih bratih. Ljudstvo naj sodi.

Ministrski predsednik Lukačs.

Ko se je vrnil Lukačs kot designirani ministrski predsednik v Budimpešto, ga je ljudstvo simpatično pozdravilo. Pomenljivo je, da je bilo med pozdravljačo množico posebno veliko socialnih demokratov, ki so klicali: Živela splošna volilna pravica! Živel Lukačs! Ni izključeno, da je stopil Lukačs na tihem tudi s socialno demokracijo v zvezo. Tak korak bi označil Lukačsa kot zelo pametnega politika, kajti v nadaljnjih bojih proti sedanjim političnim mogotcem se Lukačs lahko opira samo na dve stranki: po deželi na novoustanovljeno krščansko-socialno in po mestih na socialdemokraško. Ti dve stranki edini sta za splošno in enako volilno pravico brez kakih omejitev. Res je tudi Justh pristaš splošne in enake volilne pravice, toda njegov pridržek je, da mora biti supremacija madžarskega naroda v volilni pravici jasno izražena. S tem ubija Justh sam svojo lastno zahtevo po enakosti volilne pravice. Vendar je Justh še vkljub temu spremembi volilne pravice izmed vseh voditeljev sedanjih strank najbolj prijazen, in zato je tudi zopet pomenljivo, da se je Lukačs obrnil radi sestave svojega kabineta najprej na Justha, in šele potem na Kossutha. Sprememba volilne pravice je torej, kakor

se zdi, za bodočnost prva programna točka ogrske politike. In vseeno je, kdo bo to točko rešil, ali Lukačs, ali Khuen-Hedervary, ali kdo drugi. Sedaj je poveril cesar Lukačsu veliko nalogo, toda živonljivo je, če se mu bo posrečilo, sestaviti ministrstvo. Razdvojitve Kossuthove stranke je ustvarila za vsako vlado jako labilno situacijo, ki z vso nujnostjo zahteva novih volitev.

Friedjungov proces.

V vrstah hrvatsko-srbske koalicije vlada neizmerno veselje, da se je dunajski proces za nje tako ugodno končal. Tudi mi se veselimo tega konca, ne radi hrvatsko-srbske koalicije, ampak radi hrvatsko-srbskega ljudstva. (Taki procesi zanašajo v širne kroge le sovraštvo proti Dunaju in Avstriji in to ni v smislu nobenega, ki želi, da bi se res v doglednem času ustvarila na avstrijskem jugu posebna politična in upravna celota, v kateri naj bi vstopili tudi Slovenci iz avstrijske državne polovice. Sedanji konec pravde pa je napravil na hrvatsko-srbsko javnost gotovo najboljši utis, in mi se tega kot pristaši trialistične ideje odkritosrečno veselimo. Le to bi bilo želeli, da bi ta proces ne podaljšal življenja sedanji koaliciji, ki jo je rodila nesrečna reška resolucija. Koalicija je prava opora madžarske in liberalne politike na Hrvatskem, in banstvo Raichova je le mimogredu epi zoda nesporazumljenja. V koaliciji so vodilni sedaj elementi, ki sovražijo Avstrijo, ki so nasprotniki trializma in ki hote ter ne hote pomagajo pokretastvu na Hrvatskem do veljave.

Novi belgijski kralj.

V četrtek je zasedel belg. prestol novi belgijski kralj Albert. Praznično zvonjenje in 101 strel je Bruslju javil slovesen dan. Hiše so okrašene z zastavami. Vojaki in meščanski gardisti tvorijo špalir ob cestah, po katerih se pelje kraljeva rodbina v zbornico.

Ob pol dvanajsti uri je bila končana slovesnost v zbornici. Kralj in kraljica zapustita zbornico. Med potjo nazaj v grad navdušene ovacije. V dveh cestah so metali socialisti oklice, v katerih naglašajo, da hočejo priboriti Belgiji social-demokratsko republiko.

Grško.

Na Grškem je položaj tako resen, da se kralj Jurij najbrže odpove prestolu in da proglase vojaško diktaturo. Atenam se bliža angleška eskadra. Sodi, da se poča kralj na angleško ladjo, ko se odpove prestolu. Vojaška liga proglašja, da se pridruži armada in liga revolucionarjem, ker odpovedujejo državni funkcionarji.

Koreja.

Na Koreji se Japoncem ne godi dobro. Poročali smo že o napadu na korejskega ministrskega predsednika Yia, ki je smrtno nevarno ranjen. Ni še dolgo, ko je bil umorjen po nekem Korejcu knez Ito. Korejci so grozno razburjeni, ker hočejo Japonci deželo anektirati. Japonci pomnožujejo svoje vojaštvo na Koreji, ker se boje splošne vstaje. Brez dvojbe so si Japonci s Korejo nakopali veliko sitnosti.

Velika železniška nesreča — 11 oseb mrtvih, nad 20 težko ranjenih.

Pardubice, dne 26. decembra. Na postaji Uhersko, ki leži na progi Dunaj—Brno—Praga, se je

Nekdo se skloni k njemu in se ga oklene v temini. In kakšna svetloba mu žari nasproti! O, kakšno božično drevesce! Toda ne, to ni drevesce. Se nikdar ni videl takega drevesca. Vse se sveti, vse se leskeče in okoli in okoli same punčike. Toda ne, to so deklice in dečki v svetlih oblačilih, k njemu letijo, poljubljajo ga, vzamejo ga k sebi in tudi on leti.

Njegova mati ga pogleda in se smehlja sladko. Mati! Mati! Ah, kako dobro je biti tukaj, mamica! In zopet ga poljubljajo otroci, a on jim pripoveduje o punčikah za steklom. Kdo ste vi, dečki? in kdo ste vi, deklice? — povprašuje smehljače in poljubljajoč jih.

To drevo je Kristusovo božično drevesce, mu odgovore. Ta dan napravi Jezus vselej božično drevesce za otroke, ki nimajo na zemlji nikakega drevesca.

In mali sliši, da so bili ti dečki in deklice taki otroci, kakor on sam.

Eni so umrli vsled mraza, drugi radi lakote, tretji vsled udarcev, četrti, ker jih ni nikdo oskrboval v boleznih, ko bi lahko ozdravili pri najmanjši pomoči.

In vsi ti so sedaj tukaj, vsi so kakor angelci, vsi pri Kristusu, kateri jim drži roke nasproti, pri istem Kristusu, kateri blagoslovlja njih uboge matere.

In matere stojijo ob strani, spoznajo svoje otroke, zletijo jim nasproti, poljubljajo jih, brišejo jim solze in jih prosijo, naj nehajo jokati, ker tu je tako dobro.

Drugo jutro našli so hlapci mrtvo truplo zmrzlega dečka za drvmi.

dogodila v soboto dopoldne strašna železniška nesreča. Brzovlak, ki gre jutraj ob 7. uri 30 minut iz Prage trečil na postaji Uhersko v tovorni vlak. Nesreča je zakrivil napačen signal. Brzovlak se na tej postaji ne ustavlja. Na tiru, ki bi imel biti prost za brzovlak, je stal tovorni vlak. Strojevodja brzovlaka, ki je vozil z brzino 80 km, je v razdalji 300 m pač opazil nevarnost, ki je pretila, in je hitro zavrl lokomotivo, a bilo je prepozno. Brzovlak je z vso silo zavozil v tovorni vlak. Obe lokomotivi sta se takorekoč vjedli druga v drugo. Trije osobni vozovi so popolnoma razbiti, trije pa težko poškodovani. Mrtvih je 11 oseb, in sicer trije železniški uslužbenci ter osem potnikov, težko ranjenih pa je nad 20 oseb, med njimi šest železniških uslužbencev.

Nesrečo je zakrivil asistent Alojzij Zeis, ki je dal napačen signal. Preiskovalna komisija ga je takoj zaslislala. Bil je odpuščen iz službe in izročen okrajnemu sodišču v Pardubicah.

Rešilna akcija se je pričela takoj po nesreči. Iz Pardubice je prišel čez pol ure posebni vlak z rešilnim osebjem. Težko ranjene so prepeljali v bolnišnico v Pardubice, kjer so pričeli takoj z operacijami, lahko ranjene so pa prepeljali v Brno. Razbiti vlak je pričel tudi goreti, vendar se je kmalu posrečilo, ogenj pogasiti.

V Brnu se je polastila, ko ni bilo brzovlaka in se je zvedelo za nesrečo, ljudstva velikanska razburjenost. Nešteta množica je pričakovala popoldne vlaka z ranjenci in natančnimi poročili. Med njimi je bila tudi soproga potnika Bergmanna, ki je postal žrtev nesreče. Ko je izvedela žena za smrt svojega soproga, se je hotela vreči pod vlak. Z največjo težavo so drugi to preprečili.

Posojilništvo.

Mursko polje. Na Slovenskem najstarejša posojilnica je ona v Ljutomeru. Za njo se je ustanovilo po raznih krajih lično čisto enakih denarnih zavodov, večinoma samo po mestih in trgih. Ko so n. pr. v prijaznih Križevcih, ki ni trg, ustanovili dandanes krasno uspevajočo posojilnico, kako se je zdelo ta zadeva nekaternikom nepotrebna! No, pustimo to! Sčasoma je potreba nanesla, da se je z denarnimi zavodi osnovala „Zveza posojilnic“ v Celju. Razmere pa so povzročile, da se je v Ljubljani oživotvorila „Zadružna zveza“ za razne zadrug, oziroma posojilnice. Ta Zveza je začela lepo prosperovati. In to je dal povod, da so „Celjani“ svojo „Zvezo posojilnic“ odstranili ter po ljubljanskem vzgledu stvorili zavod, ki so mu dali ime: Zadružna zveza v Celju.

Se je naglo množilo število posojilnic po posameznih župnijah. Nove posojilnice so večinoma pristopale kot članice k „Zadružni zvezi“ v Ljubljani. Ta Zveza, kakor zadružni list „Narodni Gospodar“ razkazuje, šteje danes 306 zadrug, med njimi jih deluje 73 na slovenskem delu Štajerije. Kranjski „liberalci“ niso mogli mirno gledati razvoja kmečkemu ljudstvu služee „Zadružne zveze“ v Ljubljani, vsled tega so ustanovili konkurenčni zavod z imenom: Zveza slovenskih zadrug. Koder po Kranjskem so imeli liberalci posojilnice v oblasti, tiste zadrug so odpadle od Zveze v Celju, ter se pridružile „liberalni“ novi „Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani. Ker je pa tudi iz Celja pihal „liberalni“ veter, vsled tega so Štajerske posojilnice začele odstopati od Zadružne Zveze v Celju ter pristopati k Zadružni Zvezi v Ljubljani. Ločitev od „Celja“ je pri obnem zboru sklenila tudi najstarejša posojilnica, zadruga v Ljutomeru. — Več o tem v naslednjem dopisu.

Mursko polje. Pod katerimi pogoji sme na pr. posojilnica v Ljutomeru odstopiti od Zadružne Zveze v Celju in pristopiti k Zadružni Zvezi v Ljubljani? To vprašanje zanima ude posojilnice v Ljutomeru. Pri obnem zboru so pravilno sklenili odstop od Celja, in kako ta zadeva stoji sedaj, tega nam javno ne razloži nihče. Pisec teh vrstic je nedavno vprašal v Ljutomeru, pa tam niso znali odgovoriti, pri čem da so. Mogoče, da so v trenutku že na jasnem. No, bodi kakor hoče, udeležence bo, upamo, zanimal slučaj, ki ga je v obziru na naše vprašanje pripočila „Zadruga“, štev. 9, z dne 1. septembra 1909. List piše: Posojilnica v L., r. z. z. o. z., je bila glasom sodišča predloženega naznanila z dne 23. VIII. 1903 pristopila „Zvezi posojilnic“ v C. kot članica in se je bila podvrgla reviziji te zveze. — Namesto „Zveze posojilnic“ v C. je stopila pozneje „Zadružna Zveza“ v C. Posojilnica je sedaj sklenila, da izstopi iz te Zadružne zveze in pristopi oni v L., ter je predlagala sodišču, ki vodi zadružni register, da naj se izstop iz „Zadružne Zveze“ v C., oziroma pristop k „Zadružni Zvezi“ v L. v revizijskem seznamu zaznamuje. Sodišče je to odklonilo. Vsled rekurza je nasodišče sklep prvega sodišča potrdilo iz sledečih razlogov: Članica „Zadružne Zveze“ v C., in torej njeni reviziji podvržena ostane posojilnica v L. tako dolgo, dokler ni odpuščena iz te „Zadružne Zveze“, ali dokler ni v smislu pravil izstopila. Sklep načelstva in nadzorstva posojilnice, da posojilnica iz ene „Zadružne Zveze“ izstopi in drugi pristopi, sam na sebi ne zadostja. Ker pa izstop posojilnice pravilom „Zadružne Zveze“ ne odgovarja, jo je še vedno smatrati kot članico te „Zadružne Zveze“ in je njeni re-

kor da bi igral na velike gosli; dva druga stojita zraven in drgneča z lokom po malih vijolinah, ki meta v taktu z glavicama, spogledujeta se, njih ustnice se pregibljejo, govorita, samo ne sliši se, ker sta za steklom.

Mali misli spočetka, da so živi. Ko pa spozna nazadnje, da so le punice, se glasno zasmehja. Res, da bi se kmalu jokal, ko pa gleda te igrače, se mu zdi vse tako veselo, smešno.

Naenkrat se mu zdi, kakor da ga grabi nekdo zadaj za suknjico, in naenkrat stoji poleg njega velik, hudoben pobalin, udari ga po glavi, vzame mu čepico in mu nogo postavi. On pade na tla. Ljudje zakriče. In tedaj se prestraši, skoči po konci in teče, teče — kam, tega sam ne ve — na neko neznamo dvorišče in se skrije za skladovnico drv.

Tu je temno, misli si, tukaj me ne dobe. — Stisne se, vsled strahu se niti ne upa dihati. Naenkrat mu postane tako lahko, — tako čudno lahko pri srcu.

Ročice in nožice ga ne bole nič več, gorkota mu prešine telo, tako gorko se mu zdi, kakor za pečjo.

In naenkrat se zopet strese — saj je zaspal. Kako dobro je spati tukaj — nekaj časa bo sedel, nato gre pa zopet k punicam. In ko mu pokažejo sanje punice, smehlja se mali. — Take so, kakor bi bile žive.

Med tem ko punice igrajo, zdi se mu, da poje nad njim njegova mati uspavanko. Mamica, vsaj spim. Ah, tako prijetno je spati tukaj.

Pridi k meni, k božičnemu drevescu, deček, reče nad njim sladek glas. — Mali misli, njegova mati ga kliče, toda ne — to ni ona.

Ali ste že obnovili naročnino?

viziji podvržena. Vsled tega pa ne more biti članica Zadrugne Zveze" v L., in ne more biti podvržena reviziji te „Zadrugne Zveze“, ker bi, ako bi to hotela, morala torej prenehati biti članica „Zadrugne Zveze“ v C. Ako bi se to pripustilo, bi lahko prišlo do kolizij zlasti tedaj, kadar člani načelstva in nadzorstva in obe Zadrugne zvezi med seboj ne harmonirajo, ker bi se s sklepom načelstva in nadzorstva reviziji zamogla odreči danes eni in jutri drugi Zadrugni zvezi, v to tembolj, ker za taki sklep zadošča večina glasov načelstva, oziroma nadzorstva. — Najvišje sodišče na Dunaju tem razlogom sicer ni popolnoma pritrdilo, ker je izreklo, da je sklep posojilnice sicer brez živoma, tak, da izstopi iz ene Zadrugne zveze in pristopi drugi, da torej kolizije ne bi bile mogoče, ker ni smatrati, da bi se posojilnica hotela podvreči dvojni reviziji, torej dvojnimi stroškom. Vendar je sklep prvih dveh sodišč potrdilo, češ, da je izstop iz prve Zadrugne zveze samo tedaj veljaven, ako odgovarja njenim pravilom. Dokler pa izstop iz prve Zadrugne zveze ni veljaven, ne more Zadruga pristopiti drugi Zadrugni zvezi. — Tako piše imenovani list. Sestavku so dali nadpis: Zadruga more samo tedaj iz revizijske (zadrugne) zveze izstopiti, ako jo ta zveza odpusti ali ako izstop odgovarja pravilom revizijske zveze. — Glasom pravil pri Zadrugni zvezi v Celju „par. 8 članstvo preneha: 1... 2... 3... Kdor želi prostovoljno izstopiti, mora naznaniti odpoved načelstvu pismeno do konca meseca junija. Izstop pa velja s potekom dotičnega leta, do katerega časa se obrestujejo deleži (par. 11). V pogledu na to besedilo bi torej pravilom revizijske zadruge v Celju odgovarjal izstop posojilnice v Ljutomeru.

Značilno za naše razmere. Celo leto dobiva uradništvo dopise od raznih naših somišljenikov, v katerih se ostro obsoja dejstvo, da je na Sp. Štajerskem okrog 20 posojilnic, katere vodijo in popolnoma vzdržujejo naši pristaši oziroma odlični voditelji naše stranke, katere pa so še zmiraj članice liberalne Zadrugne zveze v Celju, koje uradništvo je v odboru Narodne Stranke, je v prvih vrstah onih liberalcev, ki skušajo našo mladino pridobiti za liberalizem Zveze, v katere odboru sede voditelji liberalcev Dr. Kukovec, Dr. Božič, Roblek, Dr. Ploj, Dr. Rosina in drugi. Posojilnice, ki so še do sedaj posestrime Narodne Založbe, ki izdaja „Narodni List“ in „Narodni Dnevnik“, posojilnice, ki podpirajo še vedno liberalno celjsko Zadrugno Zvezo, ona pa mudi eksistenco najbolj zagriženim liberalnim agitatorjem in financira liberalne celjske liste — seveda po ovinkih — se nahajajo v Dolu pri Hrastniku, Sv. Juriju ob Ščavnici, Žusnu, Ptuj, Rogatecu, Vojniku, Slov. Bistrici, Brezicah, Braslovcah, Gornji Radgoni, St. Petru pod sv. Gorami, Kozjem, Trbovljah (stara), Vitanje (stara), Grižah, Sv. Duhu na Ostrem vrhu, Mariji Snežni, Ormožu (ormoška), Sv. Tomažu pri Ormožu. Žalostno je, da naši pristaši ne izvajajo konsekvence iz ostudnega boja, katerega bijejo liberalci v svojih listih, kjer nazivljejo krščanstvo strup iz Judeje, blatijo naše voditelje, duhovnike in druge pristaše. Če voditelji omenjenih posojilnic nočejo pristopiti v našo Gospodarsko organizacijo, pa naj ostanejo izven vsake zveze in pustijo svoje posojilnice od državnih revizorjev revidirati. Naši somišljeniki v omenjenih krajih žele na vsak način, da se preneha podpirati liberalno Zadrugno Zvezo v Celju, sicer — bodo izvajali konsekvence.

Raznoterosti.

Današnji številki smo priložili poštne položnice, katerih naj se blagovolijo p. n. naročniki kmalu poslužiti ter vposlati naročnino za prihodnje leto oziroma še zaostalo naročnino. Ob tej priliki ponovno prosimo vse somišljenike, da neumorno agitirajo za razširjenje „Straže“. Vsak naj bi pridobil vsaj enega naročnika. V nobeni zavedni slovenski hiši naj ne manjka „Straže“!

Pro domo. Štajerski liberalci so imeli zadnje dni po vseh mestih in večjih trgih zaupne shode, na katerih so se zavezali, z naročevanjem in dopisovanjem podpirati svoje celjske liste. Agitacija za liberalne liste je velikanska, in slehern liberalni pisarniški uradnik, ki služi komaj forint na dan, je naročnik celjskega dnevnika. Za to je tudi mogoče, da štajerski liberalci že drugo leto vzdržujejo svoj dnevnik. A v naši stranki? Žal da premnogi ne poznajo pomena časnikarstva za sedanje čase. Drugi zopet iz malenkostnih ozirov ne naročajo naših časnikov. Sedaj je čas, da se stari grehi popravijo. Prosimo nujno vse somišljenike, naj nam pridobijo mnogo novih naročnikov za prihodnje leto.

Osebnost. Gospod Ivan Koprivnik, vpokojeni profesor mariborskega ženskega učiteljskega, je dobil naslov šolskega svetnika.

Malenkostno. Poročali smo, da je podpora za sušo v zadnjem trenutku dovoljena. Prinesli smo to suho poročilo, bili zadovoljni, da je posredovanje naših poslancev imelo uspeh, ter se za delovanje in posredovanje Plojevo in drugih nismo brigali niti je omenjali. Moramo reči, da se nam to pričkanje, ali je bil kdo pol ure prej ali pozneje pri kakem ministru, zdi zelo malenkostno, kajti uverjeni smo, da bo vsaka stranka s svojimi poslanci zadovoljna, če so storili še pravočasno vse potrebno, naj je bilo to potem pol ure prej ali pozneje. Ploja pa je strast proti nam že tako preslepila, da je zopet začel glede te zadeve skrajno malenkostno prekljanje najprej v Narodnem Dnevniku potem v Slogi. Nam se gabi, da bi odgovarjali na vse njegove zofisterije, s katerimi bi rad zatajil zaslugo naših poslancev. Ploj pada vedno nižje v načinu svojega bojevanja proti onim, ki so mu ustvarili politično eksistenco. Mi le pribijemo, da so naši poslanci dr. Korošec, Rožkar, Pišek posredovali pri ministrih ter poizvedli to, kar smo mi dosedaj poročali.

Odlikovanje. Občinski odbor v St. Ilju v Slov. goricah je svoječasno soglasno imenoval pred. g. dekana jareninskega Jožefa Čičeka častnim občanom zaradi mnogih zaslug, katere si je stekel za šentiljsko občino za časa bolezni domačega g. župnika, ko je poldrugo leto pastiral in požrtvovalno skrbel za šentiljske župljane, da so imeli vedno redno službo božjo. Dne 23. decembra je posebna deputacija — g. župan Franc Thaler ter občinska odbornika gg. Freiham in Baumann — izročila pred. g. dekani krasno izdelano diplomu častnega občanstva.

Zahvala. Pred. g. dekan Jožef Čiček v Jarenini je ob priliki izročitve diplome častnega občanstva dne 23. dec. daroval za šentiljske uboge 100 K. Za ta velikodušen dar se mu podpisani v imenu občine prav srčno zahvaljuje. Franc Thaler, župan v St. Ilju v Slov. goricah.

županstva in časopisi. Najvišje sodišče je, kakor poročajo listi, razsodilo, da smejo županstva naročati časopise na račun občine.

Štajersko.

Božičnica v Studencih, ki sta jo skupno priredili Slov. kršč. soc. zveza in mariborska podružnica sv. Cirila in Metoda vršila se je 24. grudnia. Obisk je bil velik, prostorna Nekrepova gostilna je bila natlačena do zadnjega kotička. Številni gosti iz Maribora skoraj niso dobili prostora. Vspored je bil sicer priprost, pa povsem zanimiv. Otrokom namenjene besede segale so vsem do srca, in veselje je bilo gledati, kako pazljivo jih je poslušala šolska mladež. Deklamiranje otrok je bilo popolnoma povoljno. Z veseljem smo poslušali petje otroških grl, ki smo jih slišali prvokrat. Veliko smeha je povzročila burka „Narobe svet“, ki se je morala ponavljati. Obdarovanih je bilo čez 200 otrok. Celi prizor je bil jako ginljiv in je napravil na obiskalce mogočen vtis. Marsikatero oko se je zasolilo in nehote se je vrinila zavest, da so bili ti otročiči še pred pol letom plen naših narodnih nasprotnikov. Ob enem nas je prešinilo upanje, da nam bode mogoče ohraniti to mladež naši materi Sloveniji. V obče se je torej naša božičnica obnesla zelo dobro in dosegla popolnoma svoj namen. Želimo in upamo kakor tokrat za gotovo, da bomo tudi v prihodnje vsi Mariborčani — brez ozira na ožje mišljenje — složno sodelovali, ker le na ta način nam je mogoče kaj doseči.

Celje. Trgovca gg. Goričar & Leskošek sta prosila dovoljenja, da smeta otvoriti knjigarno za izključno slovensko literaturo. Obrtna oblast pa je prošnjo zavrnila, češ, da so v Celju že itak tri knjigarne, v kojih so uslužbenci zmožni slovenskega jezika in kateri tedaj lahko zadovoljijo slovenske odjemalce. Zato ni nobene potrebe za novo knjigarno. — Ta odločitev obrtne oblasti, sama na sebi krivična, je zelo slabo izpričevalo za celjske Nemce. Zrcali se namreč v nji kaj lepo dejstvo, da bi nemške knjigarne šle rakom živžgat, če bi se otvorila nova slovenska. In iz strahu, da bi se to ne zgodilo, je obrtna oblast zavrnila prošnjo gg. Goričarja & Leskoškega.

Celje. Nekateri celjski Slovenci so pilepili na božične razglednice narodni kolek, ki spominja na lanske dogodke v Ptuj in v Ljubljani 13. in 20. septembra. In kaj se je zgodilo? Dobili so te razglednice od pošte nazaj s pripombo: Gemäss den Bestimmungen des Briefposttarifes ex 1907 Seite 37 für die Postbeförderung ausgeschlossen. Da, teh dogodkov se Nemci sramujejo še sedaj in zato hočejo zadušiti spomin na nje tudi v drugih. Sicer pa se bo, kakor slišimo, o tem postopanju pošte še govorilo na drugem mestu.

Velenje. Minuli teden sta pri Ževartovi bajti v Velenji soseda, oče in sin Juvan, polagala cevi za studenec. Po končanem delu je gospodar Anton Balant dal za „likof“ žganja, ki so ga skupaj pili, naposled pa se sprli in stekli. Balant je bil tako obdelan v tem pretepu, da je nezavesten obležal na tleh. Dobil je sicer kmalu zdravniško pomoč iz Velenja in Slov. Gradca, prišel je tudi še do zavesti, da se je mogel prevedeti s sv. zakramenti, pa telesne poškodbe so bile tako hude, zlasti po glavi, da je moral mladi mož teden pozneje, dne 23. dec. t. l. umreti ter zapustiti ženo in troje malih otročičev. Juvana sta oba znana kot silovita človeka. Ni še ravno dolgo, da sta tudi v „španoviji“ tepla in je bil oče kaznovan. Takrat je neki stari vzal vso krivdo na se, zdaj pa baje mladi njemu hoče vrniti in vso krivdo na se vzeti.

Trbovlje. Nestrpnost liberalne stranke se je v občinski seji dne 17. listopada zopet pokazala v jasni luči. Kakor druga leta vložila je kmečka čitalnica tudi letos pri občini prošnjo za podporo. Ker se pa čitalnica gospodom občinskim odbornikom zdi preveč „klerikalna“, je predlagal Rož, naj se prošnja zavrne. Ker je g. občinski odbornik Goropevšek tudi blagajnik kmečke čitalnice, se je pri zadnji seji čitalnice predlagalo, naj bi on pri občinski seji posredoval za podporo. Vprašamo ga sedaj javno, kako je izvrševal v občinskem zastopu poverjeno mu nalogo?

Občini zbor „Slovenskega čebelarstva društva“ za Spodnje Štajersko se vrši 6. prosinca, na dan sv. Treh kraljev ob 1/11. uri predpolodne v posojilniški dvorani v Narodnem domu v Celju po sledečem vspredu: 1. Pozdrav; 2. Poročilo tajnika; 3. Poročilo blagajnika; 4. Volitve; 5. Predavanje; 6. Slučajnosti. Slučajni predlogi naj se pošlejo vsaj tri dni pred občnim zborom predsedniku g. Kurbusu v Slivnico. K mnogobrojni vdeležbi vlijudno vabi odbor.

Žalec. Olike žalske napredne vzgoje na vrhunec. Od 12. do 19. t. m. se je obhajal pri nas sv. misijon, katerega so vodili oč. jezuitje iz Ljubljane. Ni nam treba povdarjati krasnih govorov, ter neutrudljivo delovanje č. gg. patrov. Njih resni opomini rodili so mnogo dobrega sadu. Naša zelo velika cerkev je bila prvokrat napolnjena. Teh krasnih uspehov pa ni mogla prenesti žalska naprednost. Takoj v nedeljo, ob začetku misijona so dali ti naprednjaki

žalski duška svoji duševni propalosti z demonstracijo. Kako pa demonstrirajo ti naprednjaki? Dobro naučeni izza časa drž. zbor. volitev, ko so rjovelili slavo Robleku, so morali zopet pokazati naprednost svojo s tem, da so tulili in rjovelili kot najbesnejše živali. Ta demonstracija se je ponovila v četrtek in ostudno grdo pa v nedeljo. Naravnost škandalozno je, kar se je godilo. Olikana naprednost se je pripravljal celo popoldne v „prosto pijačo“ na nočni napad. Kakor pošasti so prežali na svoj plen. Okrog 9. ure privlečejo se proti župnišču, ter začnejo peti „Lepa naša domovina“. Te pesmi pač niso vredni ljudje, kateri delajo sramoto ne le samo žalskemu trgu, ampak celi Sloveniji. Žalostno, da se najde v nekdanjem slovitem narodnem trgu sedaj tudi toliko podivjanih ljudi. To so sadoi liberalizma. Takoj se začne žvižganje, tulenje, rjovenje, vrišč, tako da v največji norišnici ne najdeš kaj tacega. Pijana tolpa se vleče nazaj proti trgu, svesta si, da je popolnoma varna, saj ni bilo župana, ne redarja, ne orožnikov, nikoga, ki bi se bil oglasil, ter tolpo pomirja. Nekateri posestniki so se zgrazali nad tem početjem, a so bili opsovani. Po polurni demonstraciji se je prikazal eden „mož postave“, kateri pa ni prišel po lastnem nagibu, kakor bi bila dolžnost, ampak še le na zahtevo, ker se je šlo za telesno varnost. Ko se prikaže še drugi „mož postave“, razšla se je v razne gostilne. Tam so dajali duška svoji naprednosti s popivanjem „prostega vina“. Vsak trenutek si lahko opazil, kako so bili še željni nadaljnjega rjovenja in vedi Bog kaj še, ako bi orožniki ne bili stali na straži. Celo noč so videli tavati gugajoče se postave, zdaj enega, zdaj drugega, može, fante, dekleta... Kaj pa misliš ti slavni Žalec kaj si dosegel s tem? Pečat sramote si si pritisnil na svoje že omadeževano lice. Savinjska dolina spoznaj sedaj, kakšna napredna misel se bode širila iz žalskega trga. Ti dobro okoliško ljudstvo pa spoznaj še v pravem času svoje neprijatelje. Ne imej stika z ljudmi, ki so v službi svojih strasti zavrgli človeško čast in dostojanstvo ter so s svojim nečloveškim vedenjem postali živini enaki. Čast in poštenje pa tistim naprednim Žalcem, bodisi zasebnikom ali obrtnikom, ki so energično obsojali iz svojih hiš in okenj živinsko vedenje razdivjane tolpe!

Koroško.

Dobrlavas. Če človeki gleda poštne pošiljkatve, ki se stekajo na naši dobrolski pošti, opazi z žalostjo, da imajo skoro vsa pisma in razglednice nemški naslov. Pobjoljšajmo se vendar tudi v tem ožiru in izprašajmo o tem svojo vest vsaj sedaj na koncu leta. Proč z nemškimi naslovi! Samo slovenski naj bo naslov (atres) brez vsake nemške primesi. Saj pošta jih mora sprejemati in jih tudi res sprejemati. Saj popolnoma dobro najde pravo pot pismo iz Celovca ali celo iz Laškega v Dobrlavas, in sicer s samoslovenskim naslovom. Pokažimo torej tudi na zunan, kaj smo! Priložnost za to je posebno sedaj o praznikih, ko se piše več, nego sicer v letu.

Dobrlavas. V naši župniji nas je zavarovanih več kmetov pri koroški zavarovalnici proti ognju. Ta zavarovalnica je deželna, a znano je tudi, da dežela jamči za varnost. Pričakovati bi torej smeli, da je pravičena tudi proti Slovincem. A motiš se, prijatelj, če pričakuješ kaj takega! Zgled: Par kmetov nas je prosilo zavarovalnico, naj nam pošlje slovenskih tablic, ako pa nima samoslovenskih, pa vsaj dvojezične! Mar mislite, da smo jih dobili? Kaj še — samonemške so nam poslali; pa smo jih seveda hvaležno odklonili, ker nečemo, da bi onečlašali samonemški napis naše hiše. Utemeljujejo pa svoje ravnanje z izgovorom, da nihče ne zahteva slovenskih tablic. Res pa je le to, da jih nočejo dati, četudi zahtevamo izrecno slovenske. Tako naj govore naši kmetje povsod!

Kranjsko.

Nesreča v šoli. Dne 20. decembra sta prišli dve deklati ob uridetrn na sedmo uro v šolo v Cerklje pri Krškem. Ker sta prišli mnogo prezgodaj, sta si preganjali dolg čas z brisanjem table. Ta je bila slabo pritrjena in pri nujnem delu se je nagnila in padla naprej. — Ena deklica je bila tako srečna, da je padla tabla nanjo in jo priušnila k odru, da se jej ni drugače nič zgodilo, druga pa je odskočila in rob table jo je udaril po tilniku, da je bila na mestu mrtva. Zlomila si je pri padcu tudi ključnico in desno roko. Ko so prišli šolarji, je krog mrtve šolarice vse jokalo. Kriv je deloma ne ed v šoli, deloma pa stariši, ki puščajo otroke tako zgodaj v šolo, kjer so petdeset ure brez nadzorstva.

Protialkoholna učiteljska zveza se snuje na Kranjskem. Izvolil se je že pripravljavni odbor.

Primorsko.

Deželni glavar goriški je zopet postal laški liberalec dr. Alojzij Pajer, njegov namestnik pa poslanec S. L. S. dr. Anton Gregorič.

Mojster ubil vajenca. Iz Trsta se poroča, da se je moral pred par dnevi zagovarjati pred deželnim sodiščem pekovski mojster Jakob Ferfolja, ki je tako surovo postopal s svojim 15-letnim vajencem Ivanom Civichem, da je umrl pred nekaj meseci vsled njegovega trpinčenja. Vse priče so opisale obtoženca pred sodiščem kot zelo surovega človeka. Obsojen je bil na osem mesecev zapore.

Trst. Kat. slov. izobraževalno društvo je napravilo včeraj 26. t. m. prvo božičnico v prid slovenskim otrokom v Trstu v „Marijinem domu“. Božičnica je krasno vspela in je bilo obdarovanih lepo število slovenskih otrok.

Trije mrličji hkratu v eni hiši. V Sovodnjah pri Gorici je v nedeljo porodila mlada gospodinja Devetak, stara še le 34 let, dva dečka. V torek pa sta umrla oba otroka in mati. Pač hud udarec za moža udovca z dvema nedorastlima otrokama.

Trgovskega pomočnika
sprejme s 1. februarjem
Maks Robič, trgovina z različnim blagom in deželnimi pridelki,
SREDIŠČE.

Splošno priznana

najboljša postrežba po zmernih cenah
:: edino le pri domačem brivcu ::

S. Ulčar-ju

Koroška cesta 7 poleg Cirilove tiskarne.
Za dijakke najugodnejše cene.

Istrska črna vina!

Sloveči „Terrano el' Istria“ je neoporekljivo najboljšo in najbolj zdravo črno vino, posebno dobro pri prehlajenju, pomankanju krvi in za prebolevalnike (rekonvalescente). Se ne da primerjati z dalmatinskimi in drugimi lahki črnimi kakor rudečimi vini. Samo vsled svojega zjamčeno pristnega črnega vina sem v stanu, ga prodajati tako po ceni v steklenicah in zavojih.

Marietta Lorber,

Maribor, Tegetthoff-ova ulica 32.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Franjo Horvat

MARIBOR, Kaslova ulica št. 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča

:: dela. ::

Postrežba točna! :: :: Cene nizke!

Pozor! Slovenci! Pozor!
Josip Macuh, Maribor

Stolna ulica št. 5.

se priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek. Postrežba točna, cene nizke! Na razpolago je tudi velika zaloga izdelanih oblek po jako nizkih cenah.

Alojz Šumenjak

Maribor, Tegetthoffova ulica št. 31

priporoča svojo

trgovino z mešanim blagom in deželnimi pridelki.

Vsem cenjenim narodnim odjemalcem jamči za sveže blago najboljše kakovosti, posebno za božične praznike. Postrežba točna in solidna. Prodajajo se tudi razne žganjice.

Olje

od motorja oddaje 100 kg. po 25 K.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Preklic

Zastonj v Celje!

Na poziv celjskega trgov. gremija sem primoran vstaviti povrnitev vožnje in bodem začasno, dokler ne bode pritožba pri višjih oblastih rešena, dajal potrdilo čez plačane račune ali pa iste zneske daroval za sklad obmejnih Slovencev.

R. Stermecki,
narodni trgovec v Celju.

Za nakup priporočamo trdiko
M. E. Šepec, Maribor

Grajski trg stev. 2

katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robce, vse vrste najboljše perilno blago, vsakovrstno sukno (štofe) za moške obleke, površnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni cvilih, perje za blazine itd.

Edina narodna steklarska trgovina
Fran Strapi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kame-nine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za podobice. Prevzete vse steklarske del pri cerkvah in privatnih stavbah.

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!

Na debelo.

Na drobno.

Svoji k svojim!

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš

Maribor
Tegetthoffova cesta 33

pred kolodvorom, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine, srebrnine, ur itd. po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in jasnim glasom iz najboljših tovarn.

10 Priznana najboljša igla za gramofone.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Restavracija

Narodni dom

v Mariboru.

Izhorna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne.

Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljoni. Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča

Lojzika Leon.

Peter Marković
akadem. slikar v Rožku na Koroškem
se priporoča čast. gg. duhovnikom in sl. slov. občinstvu za slikanje raznih cerkvenih slikarij, božjih grobov, altarnih in bandernih slik, križev in potov itd. vse na posebno trpežno platno in v jako stanovitnih barvah; popravlja umetniško stare umetne slike. Sprejema vsa večja dela: slikanje cerkv v različnih slogih, cele notranje poprave cerkv (v tem slučaju poskrbi in posreduje vse druge umetnike in rokodelce). Cene po dogovoru in brez vse konkurence.

Slovenci! Podpirajte svoje somišljenike!

Za novo letna darila

priporoča novo došle kasete pismenega papirja, albumov za slike, dopisnice in poezije. — Velika izber božičnih in novoletnih dopisnic, božičnih okraskov itd. — Največja zaloga barvanega in svilenega papirja vsake vrste, zlatega in srebrnega papirja, zlate pene, žice in perje za cvetlice, šumeče zlato, podobice za jaslice in napravljenih jaslic.

NA DEBELOI

NA DROBNOI

Goričar & Leskovšek, Celje.

Izdavatelj cerkvenega orodja in posode

Karol Tratnik, Maribor

Župnijska ulica št. 3.

se priporoča prečastiti duhovščini za naročila različnih moštanc, kelihov, ciborijev, lesencev, svečnikov, križov, itd. Stare cerkvene orodje popravljam pozlatim in posrebrim v ogaju. Mnogo priznanih pism na razpolago.

Svoji k svojim!